ВІННИЦЬКА ОБЛАСНА УНІВЕРСАЛЬНА НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ В. ОТАМАНОВСЬКОГО

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ- СУПЕРСИЛА СУЧАСНОСТІ

Підготувала Л. Страйгородська,
провідний бібліограф відділу документів із гуманітарних, технічних та природничих наук

Роль критичного мислення в глобальному світі. Сучасний інформаційний простір наповнений соціальними мережами та цифровими алгоритмами, які формують "інформаційні бульбашки". Вміння мислити критично включає такі кроки:

- аналіз джерел: перевірка фактів, авторів та першоджерел перед тим, як довіряти новинам;
- розпізнавання маніпуляцій: виявлення емоційних закликів, клікбейту та пропаганди у світових ЗМІ;
- гнучкість мислення: здатність сприймати альтернативні точки зору й змінювати власну думку під дією вагомих аргументів та доказів.

Критичне мислення…

КМ – це педагогічна технологія, що стимулює інтелектуальний розвиток учнів.

КМ сприяє вирішенню проблем, ухваленню продуктивних рішень, самовдосконаленню.

Критично мисляча особистість здатна перевіряти достовірність знань та змінювати спосіб мислення, шукаючи дієвих рішень.

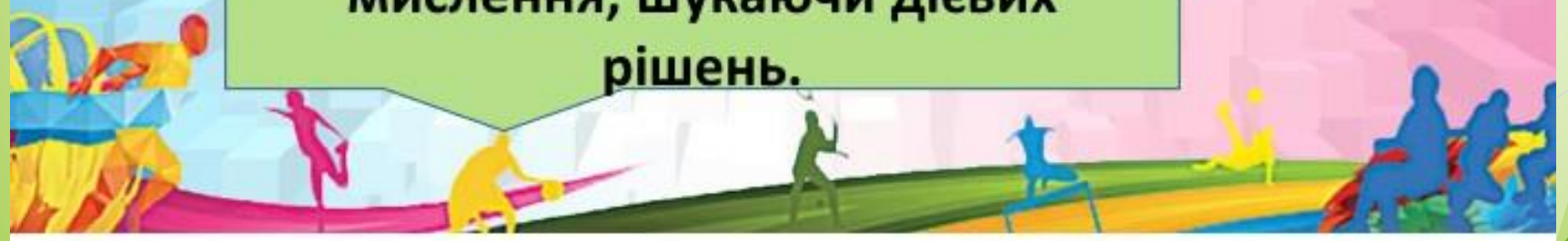

Харченко, Н. В. Розвиток критичного мислення. Інноваційні форми роботи для дітей і дорослих / Наталія Харченко. — Київ : Шкільний світ, 2018. — 120 с.

Критичне мислення — актуальний тренд сучасної освіти. Якщо людина володіє навичками критичного мислення, це означає, що вона вміє перемагати сумніви, аналізувати інформацію, протистояти впливам і маніпуляціям, — тобто володіє необхідними інструментами, щоб зробити власне життя більш осмисленим і успішним.

Пропонуємо матеріали, які допоможуть педагогам наповнити освітній процесс дієвим інструментарієм для розвитку критичного мислення у кожного з його учасників.

Конверський, А. Є. Критичне мислення : підруч. для студ. навч. закл. вищої освіти усіх спец. / А. Є. Конверський ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — Київ : ЦУЛ, 2018. — 344 с.

Видання присвячене одній із надзвичайно цікавих та необхідних галузей людської діяльності — критичному мисленню.

Адже вміння будувати доведення, спростування, проводити аналогії, висувати гіпотези, здійснювати пояснення, передбачення, знаходити і усувати помилки в своїх та чужих міркуваннях, бути непереможним в дискусії, полеміці робить Вас успішним в бізнесі, політиці, юридичній теорії та практиці, науці, в повсякденному житті і т.д.

Підручник розрахований на студентів вищих навчальних закладів усіх спеціальностей, на всіх, хто готується проходити випробування ЗНО, кваліфікаційних іспитів та співбесід.

Кухарчук, О. О. Критичне мислення на щодень / Ольга Кухарчук. — Київ : Шкільний світ, 2021. — 120 с.

У посібнику розглянуто основні поняття й положення критичного мислення, аргументовано користь вивчення та залучення такого виду мислення як в освітній процес, так і в процес повсякденного прийняття рішень і вирішення проблем, завдань.

Видання пропонує способи розвитку критичного мислення як у вихователів так і в дітей через приклади, виконання завдань, обговорення, тести й інші вправи.

Хейбер, Д. Критичне мислення. Твій бронік проти інформаційної зброї / Джонатан Хейбер ; пер. з англ. Олександра Бойченко. — Київ : ArtHuss, 2023. — 200 с.

За кілька останніх десятиліть ми стали свідками стрімкого пришвидшення появи нових знань разом із небаченим доступом до інформації за допомогою цифрових пристроїв, які постійно з нами. Однак хибні судження так само переслідують нас на особистому й суспільному рівні. Ба більше — наша нездатність оцінювати правдивість і надійність інформації в наших незліченних кишенькових Александрійських бібліотеках означає, що ми з великою ймовірністю можемо повірити неправдивій інформації та дійти неправильних висновків на підставі «фактів», які можуть згодовувати нам ті, хто достатньо розуміється на недоліках людського мислення, аби нами маніпулювати.

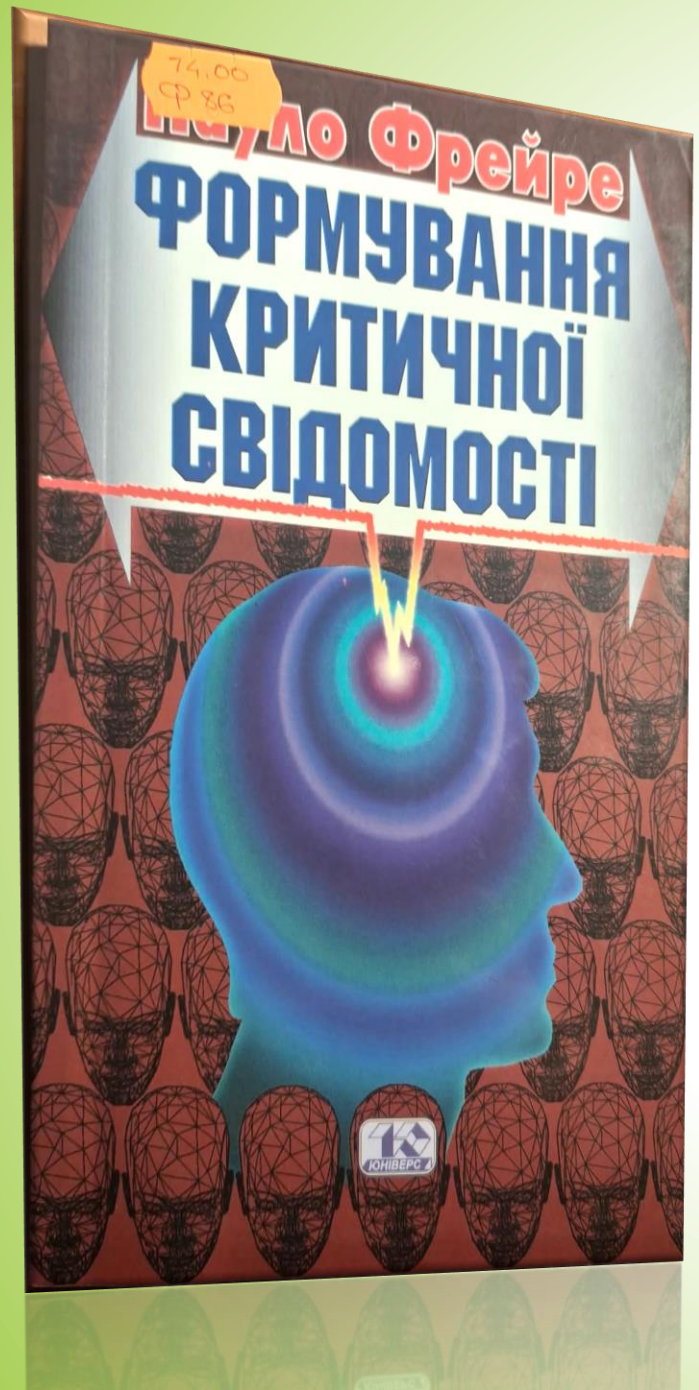

Фрейре, П. Формування критичної свідомості / Пауло Фрейре ; пер. з англ. О. Дем'янчук. — Київ : Юніверс, 2003. — 176 с.

Під однією обкладинкою об’єднано дві праці Пауло Фрейре, славетного педагога зі світовим ім’ям: «Освіта як практика свободи» та «Поширення чи спілкування». Різні за змістом, ці праці об’єднані ідеєю формування в людей критичної свідомості – здатності осягнення навколишньої реальності та її трансформування. Поряд із глибокими філософськими міркуваннями про природу знання й становлення людської особистості як активного Суб’єкта історичного процесу автор подає практичні приклади й методи розвитку критичного мислення у дорослих людей.

Ґалеф, Д. Мислення розвідника. Як припинити обманювати себе й побачити найкраще рішення / Джулія Ґалеф ; пер. з англ. Наталія Яцюк. — 2-ге вид. — Київ : Наш Формат, 2024. — 272 с.

Чому люди наполегливо обстоюють власну правоту, захищають політичних улюбленців чи релігійні погляди? Як тема вакцинування може розділити світ на ворожі табори? Чому люди стають жертвами фінансових пірамід, а іншим вдається вирватися зі структури? Джулія Ґалеф пояснює ці й інші феномени мислення на прикладі поведінки солдата й розвідника.

Ця книжка про те, як припинити вводити себе в оману і дивитися на світ реалістично. Авторка послідовно пояснює, як зробити власну карту мислення точнішою, прибрати фільтр упередженості й почати міркувати ясніше. Джулія Ґалеф пише захопливо, із цікавими історіями й переконливими аргументами навіть у таких «заряджених» темах, як зміна клімату, переривання вагітності чи регулювання обігу зброї.

Череповська, Н. І. Медіаосвітні ресурси розвитку патріотизму і критичного мислення молоді : навч.-метод. посіб. / Н. І. Череповська ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соціальної та політичної психології. — Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2017. — 156 с.

У посібнику пропонуються способи оптимізації процесу виховання патріотизму у старшокласників, студентів та розвитку їхньої медіаграмотності засобами медіаосвіти. Представлено ідею ресурсності патріотизму особистості в умовах інформаційної війни та збагачення його такими новими інструментальними якостями, як свідоме ставлення до інформації, здатність до рефлексії емоцій, почуттів щодо сприйнятого, спроможність критично осмислити інформацію і зробити самостійні висновки, творчо переосмислити повідомлення та ін. Подано навчальні матеріали, методичні і практичні рекомендації щодо прищеплення молоді почуття патріотизму та розвитку її медіаграмотності.

Адресується вчителям, медіапедагогам, психологам, викладачам, батькам, соціальним педагогам та соціальним працівникам, усім, хто цікавиться темою сучасного українського патріотизму.

Шейбе, С. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі : підруч. для вчителя / Сінді Шейбе, Фейз Рогоу ; пер. з англ. С. Дьома. — Київ : Академія української преси, 2014. — 319 с.

Підручник для вчителя «Медіаграмотність» сучасних американських медіапедагогів Сінді Шейбе і Фейз Рогоу являє собою сформований протягом останніх трьох з половиною десятиліть в США освітній підхід до викладання медіаграмотності. Цей підхід спирається на базові принципи медіаосвіти, зафіксовані в «Ключових принципах освіти з медіаграмотності» в США (NAMLE, 2007): дослідження, грамотність та інтегрованість. За допомогою цієї книжки українські медіапедагоги зможуть навчитися інтегрувати медіаграмотність у різноманітні освітні практики, знайдуть багато ідей щодо заходів і чимало прикладів повних модельних занять.

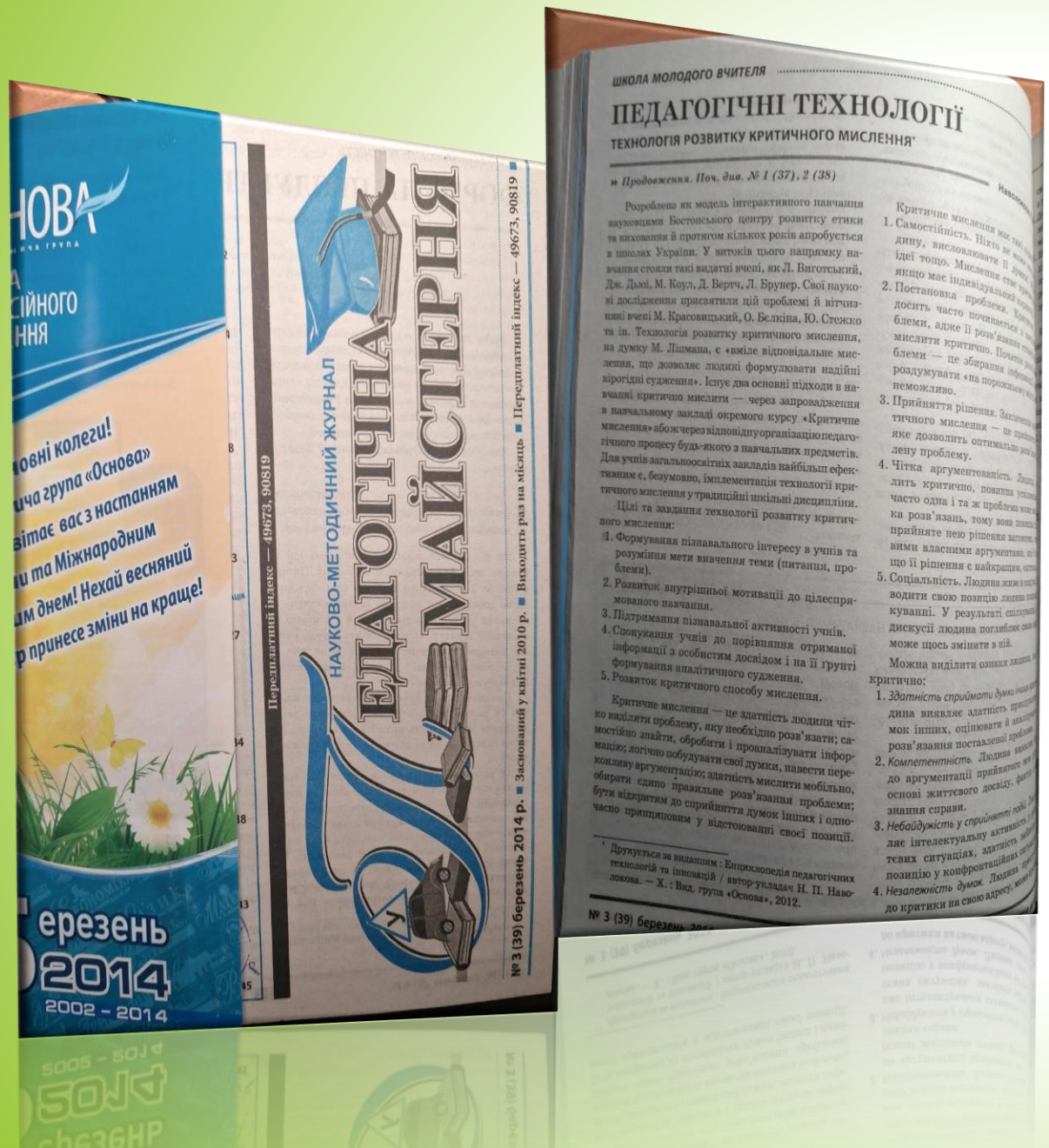

Наволокова Н. П. Педагогічні технології. Технологія розвитку критичного мислення / Н.П. Наволокова // Педагогічна майстерня. — 2014. — № 3. — С. 34-37.

У статті визначено цілі й завдання технології розвитку критичного мислення, найбільш ефективні для учнів закладів загальної середньої освіти. Окреслено шляхи їх реалізації через інтеграцію цієї технології у традиційні шкільні дисципліни.

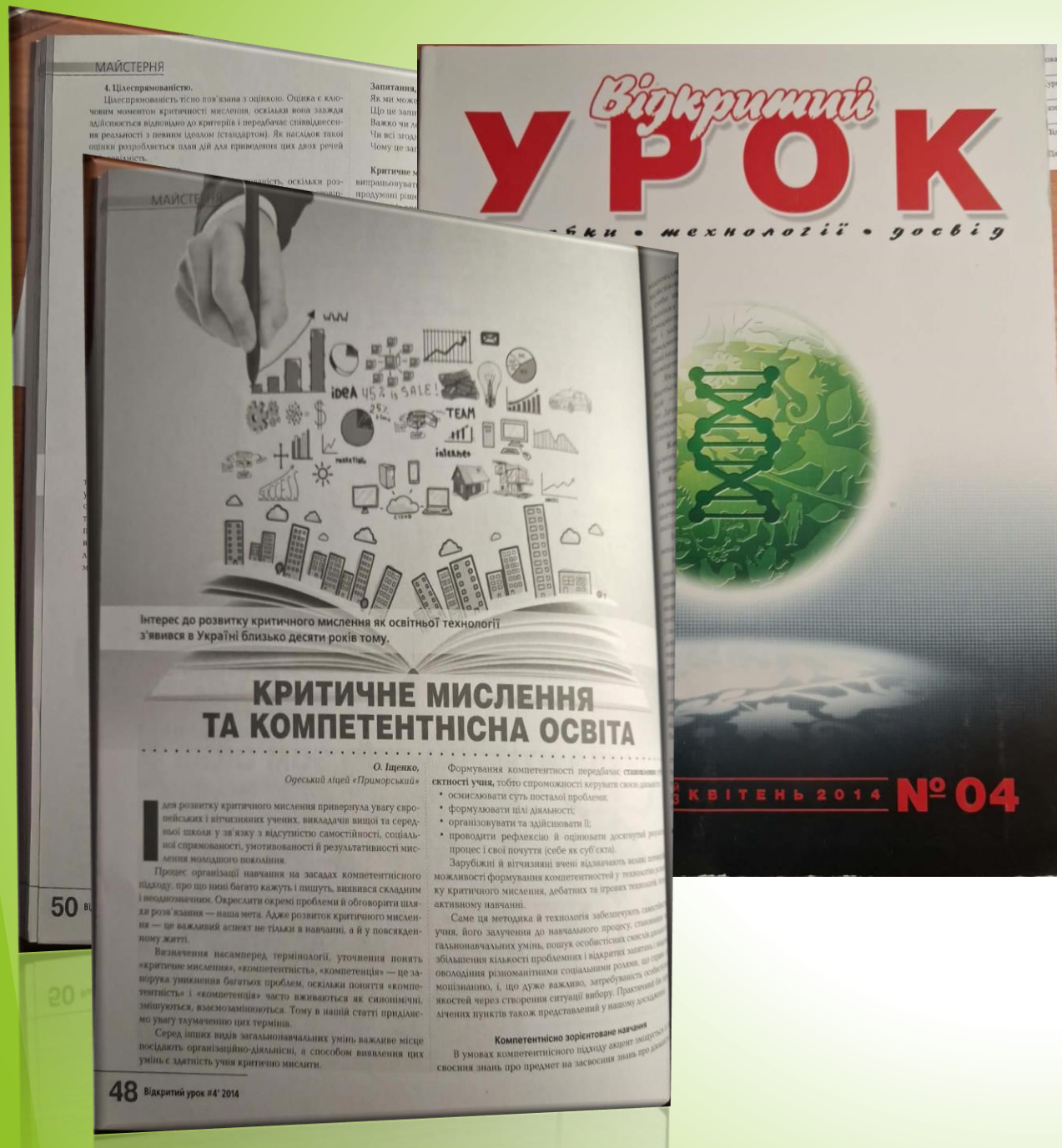

Іщенко О. Критичне мислення та компетентнісна освіта / О. Іщенко // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. — 2014. — № 4. — С. 48-50.

У статті окреслено окремі проблеми компетентнісного підходу та шляхи їх розв'язання, оскільки розвиток критичного мислення є важливим аспектом не лише в навчанні, а й у повсякденному житті. Подано базову термінологію й уточнено сутність понять «критичне мислення», «компетентність» та «компетенція» та ін.

Критичне мислення — це вміння аналізувати інформацію, оцінювати факти та робити власні висновки. Воно допомагає не довіряти всьому почутому чи прочитаному, а перевіряти достовірність інформації. Людина з розвиненим критичним мисленням уміє знаходити різні погляди на проблему та приймати обґрунтовані рішення. Це важлива навичка, яка допомагає краще розуміти світ і не піддаватися маніпуляціям.

Дякую за увагу!